

בעזהשי"ת

שיעור בספח"ק
פרי הארץ

מפי הגה"ח
רבי אברהם מרדכי אלתר שליט"א

פרשת פינחס

'שמינה הקדושה בתוכנו'
'כל איש ישראל אבר מהשמינה ושלוחה'

נספח (עמוד כא)

'כל מעייני בך' - בסעודת יארצייט הרה"ק ר' שלמה מקרלין זצ"ל,
בבית מדרש 'פני מנחם' ירושלים

לקבלת הגליון בדוא"ל ולכל שאלה /
הערה על השיעורים ולענייני הפצה
ו/או לשאלות נוספות אל מו' הגה"ח
רא"מ אלתר שליט"א בחסידות ודרכי
העבודה
ניתן לשלוח לכתובת המערכת
de gmail com
או בפקס -

→←

חדש! ניתן לשמוע את השיעורים
השבועיים גם בקו דברי אמת ואמונה
בשלוחה

ארץ ישראל - * (או)

ארה"ב

אירופה

בשלוחה ייעודית זו מופיעים גם שאר
שיעורי הרב שליט"א בספרי תורת המגיד,
תומר דבורה, שער היחוד והאמונה,
ושיעורים נוספים למועדים ונושאים
שונים

→←

זכות הפצת תורה בגליון זה

יעמוד לזכות
ידידנו הרה"ח אברהם אלימלך גליק וזוגתו
שיחיו
סטטן איילנדר נ.י.
לרגל השמחה במעונו בהולדת בתם תחי'
יזכו אביה ואמה לגדלה לתורה לחופה ולמעש"ט
וידו רב נחת דקדושה ממנה ומכל יוצ"ח

עימוד ועיצוב:
"ואנהו"

תוכן הענינים

ג	נשמות ישראל מודיעים להקב"ה את חולת אהבת השכינה אליו
ה	ביאור ספרי החסידות בענין 'אין מחסור ליראיו'
ט	'כל אלו נבראו לשמשני' הוא מוסר ופחד גדול
יא	ראוי שתהיה השכינה שלימה בכל העולמות
יב	חסרון התגלות השכינה הוא מחמתנו
יג	כל אדם מישראל אבר מהשכינה ושלוחה
יד	הדבק בשכינה אין מגמתו על חסרוננו אלא על צער השכינה
יד	'קנאות פינחס' - דביקות בשכינה למעלה מדין תורה
טז	ענין המתקת הדינים, להביא את הדינים לתכליתם
יז	שגורה תפילתי בפי - שהשכינה מתלבשת בתפלתו
יט	אין תפילתי שגורה בפי - בחי' סירבא, ועניינו בעבודה
כ	השבירה היתה באות ה' ולא באות ו'

בסעודת יארצייט הרה"ק ר' שילמה מקדלין זצ"ל בבית מדרשו 'פני מנחם' ירושלים

כא	'כל מעיני בך'
כג	גחלי עיון הגמרא שורפים כל דע שבלב
כג	'ישים גחלים על מקום הטלוי עד שישורף כל האיסור'
כד	'להודיע לבני האדם גבורותיו'
כה	שלא יהא ליבך חלוק על המקום

פרשת פינחס

נאמר בישיבה גדולה "פני מנחם" בעיה"ק ירושלים תובב"א

'שכינה הקדושה בתוכנו' - 'כל איש ישראל אבר מהשכינה ושילוחה'

'אמר רבי אלעזר 'ויתפלל' לא נאמר אלא 'ויתפלל', מלמד שעשה פלילות עם קונו. בא וחבטן לפני המקום, אמר לפניו: רבונו של עולם על אלו יפלו עשרים וארבעה אלף מישראל', ועי"ז נעצרה המגיפה.

נשמות ישראל מודיעים להקב"ה את חולת אהבת השכינה אליו

הענין הוא ע"ד המבואר בזהר (ראה

הערה^א) על פסוק (שה"ש ה, ט)

"השבעתי אתכם וכו' אם תמצאו וכו' מה תגידו לו" וכו', "השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני", ודרש

בגמרא (קידושין סו) 'מנין לכהן בעל מום שהוא פסול, שנאמר (כה, יב) "הנני נותן לו את בריתי שלום", [כשהוא שלם] ולא חסר - בעל מום, ופריך 'והא שלום בו' כתיב', כתוב שלום ולא 'שלם', ומשני 'ו' דשלום קטיע, לכן אפשר לקרוא את זה 'שלים' דהיינו שלם, ומזה דורשים שלא יהיה חסר ובעל מום.

הנה ארו"ל (סנהדרין מד.) על הפסוק (מלכים ק, ג) "ויעמוד פנחס ויפלל", 'ויתפלל לא נאמר אלא ויפלל, מלמד שעשה פליטה עם קונו' וכו', בגמ' שם:

א. בכמה דפוסי פרי הארץ מציינים לזה"ק ח"א קכב ע"א, ושם הוא מדרש הנעלם, אבל יותר נראה שכוונת רבינו לדברי הזוה"ק בפרשת ויחי דף רמ"ב המובאים בפנים. [אולי לא רצו לציין לזה, כי בזהר ויחי מיירי על צדיקים, ואילו במדרש הנעלם מיירי להדיא על כל ישראל, ולכן העדיפו לציין את דברים אלו למקור. אבל באמת גם כשכתוב צדיק, הרי "ועמן כולם צדיקים" כתיב, וזה נכון כלפי חלק הצדיק שבכל אחד].

זאת], בגין דחיובא על בר נש ליחדא שמא קדישא בפומא בלבא בנפשא ולאקשרא כלא וכו' [היות שחיוב על האדם לייחד את השם הקדוש בפה בלב בנפש ולקשר הכל], ובההוא יחודא דעביד, גרים לאתפייסא מלכא במטרוניתא, ואודע ליה למלכא רחימותא דילה לגביה [וביחוד הזה שהוא עושה, הוא גורס להתפייסות המלך עם השכינה, ומודיע לו למלך אהבתה לגביו], עכ"ד הזהר"ק.

כבר נתבאר כמה פעמים ענין העלאת מ"ן הנעשה ע"י נשמות ישראל, אבל ע"פ יסוד זה מובן הדבר בעומק יותר. בכל פעם שיהודי מוסר נפשו, הרי הוא יוצר יחוד וחיבור קודשא בריך הוא ושכינתיה. כי 'קודשא בריך הוא' היינו קדוש ומובדל ומופרש מהעולם, ו'שכינתיה' הוא התגלות הקב"ה הנמצא ושוכן אתנו בתוך העולמות. ויש אופן שהם מרוחקים כביכול זה מזה, וזהו בחי' 'שכינתא בגלותא' שאז היא רחוקה מקודשא בריך הוא. וע"י שנשמות ישראל מתקרבים להקב"ה ע"י תורה ותפלה ועבודה במסירות נפש, ומסירות נפש נחשב גם כל דבר שיוצאים בו מן הכללים הרגילים, הרי על ידי זה מתקרבת השכינה להקב"ה. כי כאשר האדם יוצא מה'מסגרת' הרגילה, הרי הוא מתקרב יותר לחלק הנבדל אשר למעלה מן העולם, ובזה הוא יוצר חיבור בין 'קודשא בריך הוא' ל'שכינתיה'.

הזהרר שהשכינה משבעת כ"ץ הנשמות היורדים בעולם הזה, שיגידו להקב"ה מחולת אהבת השכינה אליו, והוא דבר נורא ונפלא שנותן מבט אחר על כל מושג של תפלה. אי' בזה"ק (מ"ב רמ"א): "השבעתי אתכם בנות ירושלים אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני", וכי מאן קריב למלכא כנסת ישראל, דאיהי אמרת "אם תמצאו את דודי מה תגידו לו" וכי מי קרוב למלך כמו כנסת ישראל, שהיא אומרת "אם תמצאו את דודי מה תגידו לו", אלא "בנות ירושלים" אלין אינון נשמתהון דצדיקייא, דאינון קריבין למלכא תדיר, ומודיעין למלכא בכל יומא עסקי דמטרוניתא [בנות ירושלים] אלו הם נשמות הצדיקים - נשמות ישראל כמבואר בהערה -, שהם הינם קרובים למלך תמיד, ומודיעים למלך בכל יום את עסקי השכינה הקדושה], דהכי אוליפנא, בשעתא דנשמתא נחתת לעלמא, כנסת ישראל עאלת עלה בקיומא דאומאה, דיחוי למלכא ויודע ליה רחימותא דילה לגביה, בגין לאתפייסא בהדיה [שהרי כך למדנו, בשעה שנשמה יורדת לעולם, כנסת ישראל מכניסה אותו בחיוב השבועה, שיאמר למלך ויודיע לו אהבתה כלפיו, בשביל שתתפייס עמו - דהיינו שיוודיע להקב"ה שהשכינה הק' היא חולת אהבה אליו], ובמה [איך הנשמה מודיעה את

בלא אורייתא, ולא יהא חסרון בביתיה לא יהא חסרון בנשמתיא ולא יהא חסרון בעובדוי טבין' וכו'.

ביאור ספרי החסידות בענין 'אין מחסור ליראיו'

ענין זה של "אין מחסור ליראיו", ומה שאין חוסר לירא ה', מבואר בספרי חסידות לגבי כמה דברים, ונביא חלקם:

א. בתורת המגיד (משלי) כתב וז"ל: "טעמה כי טוב סחרה וגו'" (משלי לא, יח), יובן ע"פ מה שאמרו רבותינו ז"ל (מגילה יז.) "וירא אלהים את האור כי טוב" לגונזו לצדיקים לעתיד לבוא, והנה נאמר (תהלים לד, י-ב) 'כי אין מחסור ליראיו וגו', ודורשי ה" וגו', נמצא כי מי שיש לו מדת יראה אינו חסר מכל טוב, והטעם מפני שהוא מושרש במדת יראה הנקראת "אשת חיל [אשה] יראת ה'", והמדה הנזכרת נקראת אוצר בית ה', ושם הוא גנוז הטוב, ולכך "אין מחסור ליראיו", וזהו "טעמה", פירוש החזיקו במדת יראה ותזכו לטוב הגנוז שם, וזהו "כי טוב סחרה", פירוש מסבבת וסחרת כי טוב הגנוז בתוכה, עכ"ל.

ב. באגרא דפרקא (א"ת ש"ט) מבאר תיקוני זוהר הנ"ל בנקודת עומק כזו, וז"ל: דיראה הוא בחינת צמצום, ואהבה הוא בחינת התפשטות. והנה כן היה ראשית

והנה גם בשעת המסירות נפש עומד האדם בשיקול שוה הנתון לבחירה, כי יכול הוא להתעסק עם עצמו ויכול הוא להתעסק עם השכינה. זו היא נקודה דקה בנטיית הנפש, אשר אף בעת מסירות נפש יכול האדם להתעסק עם עצמו. ועל כך משביעה השכינה הקדושה את כל אחד מנשמות ישראל טרם צאתו לאויר העולם, שבעת מסירות נפשו לא יעסוק עם עצמו, אלא יודיע את אהבת השכינה לקודשא בריך הוא. וכך גם בעת תפלתו יבקש רק את התגלות השכינה בעולם, להשמיע לפני הרבש"ע את תפלת וצעקת השכינה הנמצאת בגלות. וענין זה הוא פתח חדש ומבט אחר על כל ענין התפלה.

ובכדי לפרש הענין, הוא, ידוע אמרו בזוהר (מיקוני זוהר ה') 'מאן דאית ביה יראה לית ביה חוסר כלל שנאמר (תהלים לד, י) "אין מחסור ליראיו"'. בתיקון"ז שם מונה כמה וכמה דרגות ביראה, וכתוב שם: 'דרגא שביעאה ביראת ה', כל מאן דאית ביה יראת ה' אוקמוהו מארי מתניתין דלית ליה חוסר, הדא הוא דכתיב "יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו" וכו', ולא יהא ליה חוסר באורייתא אם הוא מארי תורה, דבלאו אורייתא לית דחילו כמה דאת אמר 'אין בור ירא חטא', וכגוונא דלית אורייתא בלא דחילו אופי הכי לית דחילו

את בחינת יראה זו, אין הוא מרגיש בזה שום חסרון.

ג. בשפת אמת (מולדות חל"ד) מבאר ענין "כי אין מחסור ליראיו", שהאדם לא יטפס במדרגות יותר מיכלתו, אם יש חשש שעיי"ז יחסר דבר מה מיראת שמים שלו. וז"ל: 'כתיב "יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו", פירוש אף שמדרגת קדושה באה אחר יראה, עם כל זה עיי"ז שמדבק האדם עצמו ביראת שמים, אף שעל ידי זה לא יוכל לעלות מדרגה אחר מדרגה, על זה נאמר "אין מחסור ליראיו", כי מה שאדם מניח על ידי יראת שמים לא יפסיד על ידי זה', עכ"ל.

ועל דרך זה כתב עוד (נפר חל"ד): "וכי תאמרו מה נאכל כו' הן לא נזרע כו'". דענין שבת ושמיטה הוא בחינת הביטול, ודבר זה נוהג בכל פרט גם כן, שצריך לבטל עצמו מפני יראת הבורא יתברך, ואף שעיי"ז מבטל קצת מקיום המצות ומעשים טובים עיי"ז היראה, אעפ"כ אם הוא לשם שמים אינו בא עיי"ז לידי חסרון, כי "טוב מעט ביראת ה'" שעיי"ז שורה ברכה במעשיו. ועיי"ז נאמר "יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו" והבן. וז"ש "וכי תאמרו מה נאכל כו' הן לא נזרע" כו' אף שממעט עיי"ז בעבודת הפעולה, אעפ"כ מעט דביקות שמשגיג עיי"ז היראה שורה בו

הבריאה, כשעלה ברצונו יתברך שמו לברוא העולמות, צמצם אורו האין סוף כדי להתהוות מקום פנוי לעמידת העולמות, כי באם לא היה הצמצום אזי היו העולמות מתבטלין מאורו הגדול. ואם כן [אף שהצמצום הינו סילוק העדר וקושי, אעפ"כ] הצמצום היה כדי להיטיב לנבראיו, ואחר כך כשברא יתברך שמו הכלים כביכול של העולמות, אזי נתפשט כביכול אורו הגדול בתוך כל עלמין בכל עולם כפי כחו לסבול. והנה מראשית צמצום והתפשטות הזה, נתהוו בעולמות בחי' חסדים וגבורות [היינו יראה ואהבה], והנה מבחינת גבורה מגיע דין שהוא חסרון השפע, אבל באמת זה אינו חסרון, רק כשהכלי אינו מוכשר לקבל, תוחסר השפע, ואם כן הוא דומה בדומה להצמצום הראשון שהוא להיטיב וכו', על כן 'כל מי שיש בו יראת שמים לית ליה חוסר', כי כל גבורה אין בה חסרון רק לטובה, כדמיון צמצום הראשון שהוא לטובה, וכשמתבונן כל זה נמתקין הדינים ברחמים, הבן הדבר, עכ"ל. והיינו אשר אדם הנתקל בדבר מה הגורם לו יראה ופחד, הרי נראה לו שזה בא לחסרו איזה דבר ולגרום לו פחד של חסרון, כאשר הוא מרגיש חסר הגנה וישע. אבל האמת היא להיפך, שהרי אותו צמצום ויראה נועד להיטיב לו, כי על ידי זה יתעורר להיטיב דרכיו ויזכה לכל טוב, וכאשר האדם מבין

כו' זכה ל"תמונת ה' יביט". פירוש, כי בוודאי גם משה רבינו עליו השלום ידע זאת כי היה מראה לו כו', וכל אלה ההשגות הניח בעבור להסתיר פניו בשביל יראת ה', ולכן השיג בשכר יראה זאת "תמונת ה' יביט". והטעם, כי מעט אשר משיג אדם בזכות מעשיו, שקול נגד הרבה השגות הבאין לאדם במתנה, ודבר הבא בעבודת האדם הוא קיים לעד, ועל ענין זה נאמר "יראו את ה' קדושו כי אין מחסור ליראיו", עכ"ל.

ה. עוד כתב השפת אמת (פסח תרנ"ט) באופן אחר: 'בפסוק "אל תיראו התיצבו" כו', ולבסוף כתיב "וייראו העם את ה'", שמקודם ה' בחי' יראת העונש, ויראה זו צריכה שמירה שלא להתפשט, ולכן כתיב "וייראו מאוד" ואמר להם "אל תיראו" שלא היה יראה השלימה, עד לבסוף דכ' "וייראו את ה'" והוא יראת הרוממות, ויראה זו מביאה לשמחה ושירה, כמ"ש "יראתי מתוך שמחתי ושמחתי מתוך יראתי", והשירה הבאה ע"י יראה היא עדות שהיא יראה שלימה ואמיתית. ועל זה כתיב "אין מחסור ליראיו", שמי שזוכה ליראת ה' זוכה בכל, עכ"ל.

וכן כתב בישמח ישראל (ריש פר' יתרו), וז"ל: "ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ה' לישראל" (שמות י"ט, ט), 'ובמדרש מביאו רש"י ז"ל שני פירושים א' כתרוממו

ברכה, "וצויתי את ברכתי כו' בשנה הששית" שהיא בחי' התקשרות, וע"ז טוב מעט ביראת ה', עכ"ל.

והאופן שבו יראת שמים הוא 'סתירה' עם תוספת קדושה ומעשים טובים, כנזכר בדברי השפת אמת. יובן ע"פ דברי השפת אמת (נחלתן מל"ה) על טענת המתאוננים 'שלא היה להם תאוה, שהיו למעלה מהטבע, חירות מיצה"ר. ולכן היה נראה להם שנכון שיהיה להם תאוה, ושיזכו לעשות נחת רוח להשי"ת על ידי שיאכלו בקדושה אף בשר גשמי, וזהו שכתוב "נפשנו יבשה" כו', שלא קיימו "בכל נפשכם" כמ"ש במד' 'בכל נפש ונפש שברא בך', שהוא ביטול כל הרצונות ותאוות להשי"ת. וזה לא היה להם, שהיו למעלה מבחי' הנפש. אבל לא הוטבו דבריהם להשי"ת, שצריך האדם להיות חרד יותר לירא פן יבטל ח"ו רצון השי"ת, ולא יביא עצמו לידי נסיון, אף שיוכל לזכות למדריגה ע"י זה, שזה נקרא לגרמייהו קצת, כי מי שירא באמת לעבור רצון השי"ת מרוצה יותר בפשיטות, עכ"ל.

ד. עוד כתב השפת אמת (שמות תרמ"ט) [וגם הוא ע"ד יסוד הנ"ל], בענין "יראו את ה' קדושו", וז"ל: במדרש אילולי שהסתיר [משה] פניו היה מראה לו מה למעלה כו', אף על פי כן בשכר "ויסתר"

וישמח, ומ"א שנעשה בשרו חדודין
 חדודין וכו' גיורא עד עשרה דרי לא תבזי
 ארמאי באפיה, ובמדרש תנחומא (י) ויחד
 אל תקרא ויחד אלא ויהד שנעשה יהודי,
 כי חי"ת וה"א מתחלפים שהם ממוצא
 אחד, שיחד לבו לאביו שבשמים ונעשה
 יהודי (ע' נע"ט), [ומפרש שכל הפירושים
 אמת]. דכתיב (תהלים קיא, י) "ראשית חכמה
 יראת ה'", ואית יראה ואית יראה, יראה
 עילאה ויראה תתאה, יראה תתאה הוא
 יראת העונש, ומתחילה בעת שהאדם עוד
 מרוחק ומגושם, לא יוכל עוד לעלות על
 במתי היראה עילאה. וצריך לילך
 ממדריגה למדריגה, תחילה לבא ליראה
 תתאה, זהו להתרחק את עצמו מחטא
 מפחד העונש המר, וכמו שנאמר (שם קט,
 ק) "סמר מפחדך בשרי וממשפטיך
 יראתי", ולתקן את אשר חטא עד עתה
 מפחד העונש הגדול. וזה הוא [דרגא א']
 'שנעשה בשרו חידודין חידודין', מפחד
 הדין הגדול והנורא.

ואח"כ, אם כבר הורגל בזה, וכבר תיקן
 אשר עוות, והוא ירא חטא
 מפחד העונש, אז יתחיל לעבוד שיזכה
 לבחי' יראה עילאה, ויראה כזו הוא
 כדברי רבינו יונה (נרכות ר"פ אין עומדין) כתיב
 (תהלים ג, יא) "עבדו את ה' ביראה" וכתיב
 (שם ק, ב) "עבדו את ה' בשמחה", עיי"ש
 מה שמחלק בין יראת בשר ודם ליראת ד'
 ברוך הוא [וז"ל: אצל בשר ודם היראה

והשמחה הם דבר והפוכו, שבשעה
 שהאדם מפחד מזולתו הוא עומד ונרתע
 ודואג, אבל אצל הקב"ה אינו כן, אדרבה
 כשאדם מתבונן בגדולתו וירא מפניו
 ישמח ויגיל באותה יראה מפני
 שבאמצעותה מתעורר לקיים המצוות
 ושש ונעלם בקיומה, וע"ז נאמר "עבדו
 את ד' ביראה וגילו ברעדה", וכן הוא
 בתנא דבי אליהו רבה (כפ"ג) "עוד אמר דוד
 המלך עליו השלום אני יראתי מתוך
 שמחתי ושמחתי מתוך יראתי", שמזה
 עצמו שזכינו ליראה אותו ולידע רוממותו
 מזה בעצמו ישמח לב מבקשי ד', עיי"ש
 שמאריך בזה עוד. ובאמת אם הוא ירא
 כזה אין ירא משום דבר זולת יראתו ית',
 וכמעשה בחסיד אחד שהיה ישן במדבר
 המובא בחובת הלבבות [שער אהבה ה' פ"ו]
 'שסיפר אחד מן החסידים על אחד
 מהיראים שמצאו ישן באחד מן
 המדבריות, וא"ל האינך ירא מן החיות
 שאתה ישן במקום הזה, א"ל אני בוש
 מאלקים ליראה יראה זולתו', ואם הוא
 ירא כזה באמת "אין מחסור ליראיו", כי
 אין דאגתו ויראתו משום דבר, זולת
 מיראת הש"י, [וכמאמר החכם הובא
 בחובת הלבבות (שער תשובה"י פ"ג, ע"ט)
 ובשערי תשובה לרבינו יונה (שער א')
 'דאגתי מדאגתך הרחיק ממני הדאגות,
 יגוני מיגונך הרחיק ממני היגונות'], ועיי"ז
 הוא באמת בשמחה תמיד, וכמאמר

הרואה אוכלוסי ישראל אומר ברוך חכם הרזים וכו', בן זומא ראה אוכלוסא על גב מעלה בהר הבית, אמר ברוך חכם הרזים וברוך שברא כל אלו לשמשני. הוא היה אומר כמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא פת לאכול, חרש וזרע וקצר ועמר ודש וזרה וברר וטחן והרקיד ולש ואפה, ואחר כך אכל, ואני משכים ומוצא כל אלו מתוקנין לפני. וכמה יגיעות יגע אדם הראשון עד שמצא בגד ללבוש, גזז ולבן ונפץ וטוה וארג, ואחר כך מצא בגד ללבוש, ואני משכים ומוצא כל אלה מתוקנים לפני. כל אומות שוקדות ובאות לפתח ביתי ואני משכים ומוצא כל אלו לפני. בעולם יודעים בזמנינו על שמונה מיליארד בני אדם, וכל אלו נבראו כדי לשמש את כל אחד מאתנו, מהם יש לנו שולחנות וכסאות ובגדים ואפשרות נסיעה ממקום למקום וכו'. מי שיתבונן בדבר, ימצא שכל פרט בבריאה מורכב על ידי פעולות של אין ספור אנשים העומדים מאחוריו, וכל אלו נבראו 'לשמשני'. ועל דרך מה שאמרו הצדיקים כי בניית הרכבת ברוסיה שעלתה להם הון תועפות, ואלפי אלפים פועלים עבדו בה תקופות ארוכות, לא היתה אלא למען הצלת בני הישיבות שברחו על ידה לשנחאי^ב.

רשכבה"ג מפרשיסחא במכתבו הטהור, 'הדאגה והשמחה מסותרת בפחד', היינו שביראת ד' מוסתר וגנוז בתוכה שמחה ויראה וכהנ"ל, וזה הוא [דרגא ב'] 'ויחד - וישמח'.

ואח"כ כאשר זוכה לבחי' יראה כזו, בא לעבוד ולזכות ליחוד המעשה, שיהי' כל העשיות שלו בלתי לד' לבדו, וזה הוא בחי' 'בכל לבבך' (דברים י, ה) היינו שלא ימצא בלבו שום דבר אחר ומחשבה אחרת, רק כל הלב ממש תהי' מלאה על כל גדותיה בלי ריוח מקום פנוי משהו, רק ביראת ד' כל היום ובעבודתו ית"ש, וכתפילתנו (צרכת אה"ר) 'ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך'. וכשזוכה לזה [שהוא בחי' 'ויחד'] אז הוא 'יהודי' ['ויהד'], המרמוז בקרבו שמו ית' השוכן בקרבם [שהו מדרגה ג'], עכ"ל.

וע' להלן ביאור רבינו בדברי תיקו"ז אלו.

'כל אלו נבראו לשמשני' הוא מוסר ופחד גדול

והענין, ע"ד מאמר (צרכת נח). 'בן זומא ראה אוכלוסא בהר הבית [וכו'] ואמר ברוך שברא כל אלו לשמשני'. וז"ל הגמ' שם: 'תנו רבנן

ב. אחד מן השימושים הנוספים שיכול האדם לקבל על ידי מיליארדי האנשים שבעולם, הוא שיִדע את אפסיותו, האדם בטוח שהוא גדול וידוע לכל, אכן אם יצא ממקומו בישיבה

וכל שכן אם צריכה להתלבש בעונשין ח"ו ובאומות העולם, כדי להכניע את לב זה, שיירא מלפני ה' ויעשה רצון קונו. הרי בוודאי שהתלבשות זו הינה מוסר ופחד גדול, שהרי זה בזיון עצום ובושה גדולה. כאשר יש אסון חלילה, הרי זו התלבשות השכינה בבחינת "רגליה יורדות מות", התגלות ה' בעולם והתלבשות השכינה בתחתונים צריכה להתלבש כביכול במחבל וכדו', בשביל ענין "האלקים עשה שייראו מלפניו". ועל ידי שהאדם אינו מתנהג כראוי, הרי הוא הגורם לכך שהשכינה תתלבש בצורה כזו. וצריך להתבושש מכך ולחשוב 'איך הבאתי את השכינה למקום נידח ונמוך כזה, להעניש את פלוני'. ואף המלחמות שבין אומות העולם, שפלוני רוצח ואלמוני הורג וכו', כל אלו נעשו בשביל לעורר את האדם. ובהתבוננות האדם בזה, הרי הוא מבין מה הוא גורם לשכינה.

אנו רגילים לפרש מאמר זה שהקב"ה יצר שמונה מיליארדי בני אדם בשביל 'לשמשני', כדבר נעלה ומשמח. ואילו רבינו הולך להפוך את הקערה על פיה, לקחת את זאת למקום הפוך בתכלית. והוא מוסר ופחד גדול, זה לא בא כדי לעורר שמחה גדולה, אלא למען התעוררות מוסר ופחד גדול, כשאדם נותן אל לבו שכל העולם לא נברא אלא בשבילי (ס"ו), ונתלבשה השכינה בכמה וכמה פרטים ובני אדם לאין קץ ומספר ובכמה מיני גשמים, אולי יתפעל זה לעשות הטוב והישר בעיני ה'. דהיינו שהשכינה הקדושה היא בבחי' "מלכותו בכל משלה", שהיא מתלבשת בכל פרט בעולם, וכל זה הוא בשביל שהאדם יקח מזה מוסר, ויתבונן בזה שהשכינה הצטמצמה כל כך בתוך הבריאה 'בשביל לשמשני' שאתפעל מכך לטובה, ואני אנה אני בא, הרי זה מוסר ופחד גדול.

בשטיבל בקהילה וכו', יראה שהעולם 'קצת יותר' גדול, ומי יודע ממנו בכלל. גם זה נכלל בסוד 'שהכל נברא בשביל לשמשני', כדי שתיכנס לפרופורציה, מי אתה בכלל, מי יודע ממך בעולם [זו היא דוגמא לאופן לימוד דברי חז"ל על פי חסידות ומוסר, שהוא להיפך מן המובן להמון העם בפשטות. שהרי פשטות מאמר זה גורם לאדם להרגיש כמה הוא חשוב ונעלה, שהרי כל האנשים עובדים עבורו. וכאן ראינו איך ההתבוננות על פי מאמר חז"ל זה, יכול להביא את האדם לשפלות והכנעה. ובדברי רבינו נראה עוד יותר מזה, שזה צריך להביא את האדם לפחד גדול, עיי"ש. והדברים באים ללמד על הכלל כולו, ללמוד את דברי חז"ל בהסתכלות אחרת].

ובכן על צערה זה שנגרם על ידינו, יש לנו להתפלל, וכדלהלן:

ראוי שתהיה השכינה שלימה בכל העולמות

נמצא כשאדם מתפלל לפני השי"ת על איזה דבר שחסר לו, העיקר שישים אליו לבו על שפלות השכינה, שמהראוי להיותה שלמה בכל העולמות. האמת היא, וכך היה צריך להיות בהתגלות, כמו שיהיה לעתיד לבא "ומלאה הארץ דעה את ה'", בגילוי מה שנאמר "ומלכותו בכל משלה". ועל ידי זה ימשך גם שיהיה האדם הישראלי מושל בכל מכל כל, בכל הנבראים נוצרים ונעשים. כמו שהיה בשעת בריאת אדם הראשון, שראו אותו כל הבריות, כל החיות והבהמות וכו', ובאו למנותו למלך עליהם. ואז אמר להם כמו שכתוב (מלכים א', ו) "בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני ה' עושינו" (וזה מ"א רכ"א), וכן לעתיד לבוא כתיב (זכריה ט כג) "אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו אלקים עמכם", ודרשו בגמ' (שם טז) מכתוב זה שכל הזהיר בציצית זוכה ומשמשין לו שני אלפים ושמונה מאות עבדים, שאין הכוונה סתם שיהיה מי שישמש אותנו, אלא שנצליח להרים ולרומם את כל הבריאה כולה להקב"ה,

ובענין זה ישנה נקודה עמוקה, ויובן ע"ד משל מבני משפחה שעמדה לצאת לשמחה, וכולם כבר מוכנים ולבושים בצורה חגיגית, ופתאום הלך הילד הקטן ושיחק בבוך ונתלכלך כולו, וצריכים בני המשפחה להתעסק עמו ולנסות לנקותו כמה שאפשר. והרי הוא עסוק אחר כך כל הזמן בכך שכמה חבל הוא הדבר, שהוא נתלכלך בבוך ומלבושיו היפים התלכלכו. אבל אין הוא מבין כלל כי הצער הגדול הוא בזה שכל בני המשפחה שהתעסקו בניקוי מלבושיו, נהיו גם בגדיהם מוכתמים ומלוכלכים מכך שהוא נכנס לבוך. כמו כן כאשר האדם נופל ל'בוך' רוחני, הרי הוא רגיל להתעסק בכך אשר חבל שהוא התלכלך והתגשם. אבל לא זה הוא עיקר העסק, הרי יש בזה בעיה גדולה הרבה יותר מבעייתו האישית, שהרי הוא הכניס למקום כזה את השכינה הקדושה, ועל כך יש לו להצטער הרבה יותר.

ובהבנה זו מתהפך המבט על תפלה, בפשטות לומדים שאדם שיש לו קושי צריך להתפלל 'גם' על צער השכינה, כי גם היא מצטערת. אבל ע"פ מה שנתבאר, הא גופא שיש קושי לאדם מכל סוג שלא יהיה, הרי זה ע"י שנתלבשה השכינה במקום נמוך כל כך שהיא גורמת צער. ואנו הננו אלו שגרמנו לה לירד למקום נמוך כל כך, על ידי מעשינו הרעים.

אף בין אדם לחבירו. ואין הכי נמי שלא ימָצא אדם שנתן מכה למאן דהו והלה מת, והוא יעסוק רק בכך שהבגד שלו התקמט. אבל בדקות יותר נכשלים רבים, כאשר שומעים על פלוני שנפטר רח"ל, תגובת רוב האנשים היא 'אתמול ראיתי אותו', 'הוא היה חבר של אחי', 'אני מכיר את דודו' וכדומה. ובאמת יש להם לחשוב 'מה ענין שמיטה אצל הר סיני', מה אתה מחפש את עצמך בפטירתו, וכי מי דיבר עליך עכשיו. אבל 'אנוכיות' האדם אינה נותנת לו לצאת מעצמו ולהתבונן על מה שאירע לנפטר זה, אלא כל מה שמעניין אותו הוא רק סביב עצמו. הייתי נוכח בדוגמה קיצונית מאד בנושא זה, מעשה שהיה שנפטר ל"ע אברך צעיר כבן ל' שהיה מוכר מצלימות וכדו', וכאשר הגיעה הידיעה על פטירתו, הגיב אחד ואמר 'קניתי אצלו לאחרונה מצלימה, מה יהיה עם האחריות עליה'. והוא נורא למתבונן, שהרי קרתה כאן צרה מצערת ביותר, ואדם זה עסוק באחריות על מצלימה? והרי הוא כל כך מכונס בתוך עצמו.

וכשם שזה מצוי בין אדם לחברו, כך והרבה יותר מזה הוא בין אדם למקום, אשר בני אדם עסוקים רק עם שליומותם וחסרונותיהם, ואינם חושבים על מה שקורה אצל השכינה הק' בעת הזאת. הרי כל פעם שיש צער לאדם מישראל, אזי יש צער השכינה שהיא

ולגלות את הרבש"ע בכל הנבראים. וכשִׁלְמָה המלך עליו השלום ומשה רבינו עליו השלום, שכן היתה תחלת הבריאה **שאמר** (בראשית א, כח) "ורדו בדגת הים וגו'", אשר המטרה בממשלת האדם על דגת הים היינו להביא מלכות ה' אליהם, ולא יהיה חסר כלום.

חסרון התגלות השכינה הוא מחמתנו מה שאין כן כשהוא חסר, ממילא נשמע שהשכינה הוצרכה בהכרח להתלבש בחסרון למענו, בכדי שיתפעל ויתלהב לבו לה'. כל חסרון בעולם נועד בשביל להפעיל אותנו, להיכנס לענין התפלה. לכן יאחזנו פלצות מאמיתת נקודת הלב, ולא יכוין בתפלתו על מילוי חסרונו, כי אם על חסרון השכינה שאינה נשפעת מהש"ת בשלימות, [כי] אם מוכרחת להתלבש בחסרון. הבעיה האמיתית היא מה שהשכינה צריכה להתלבש באופן כזה, ולא עצם הצרה הקטנה או הגדולה שלנו. אלא שאנשים רגילים לחיות כל הזמן את עצמם, ולכן הם מסתכלים כל הזמן מה קורה להם, ולא איכפת להם מה הוא אמיתת הצרה והענין אשר אליו נקלעו, שזה מראה על מצב השכינה הק'.

ובעיה זו שהאדם מסתובב סביב עצמו כל הזמן, הרי היא תופעה מצויה

צער השכינה שאין לה מספיק פרנסה והתגלות אלקות. ובאופן כזה, לא רק שמתפללים על צער השכינה כי צריך להתפלל על כך, אלא כי זו היא כל מטרת הצער, שהאדם יתפלל ויודיע לרבש"ע את צער השכינה, השכינה מדברת דרכנו ודרך תפלתנו כדלהלן, וזהו מבט שונה ונעלה יותר על כל המושג של תפלה.

כל אדם מישראל אבר מהשכינה ושלוחה והנה ידוע הוא, שכל אדם מישראל הוא אבר מהשכינה ושלוחה כמותה, אנו שלוחי השכינה בעולם הזה לגלות בו את הרבש"ע, וכנסת ישראל מתבטאת דרכנו, וזהו פירוש "השבעתי אתכם" וכו', "השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני", "השבעתי אתכם בנות ירושלם", "השכינה משבעת לנפשות ישראל", "אם תמצאו את דודי", שכל אחד אם ימצא את השי"ת, אם יתעורר רגע אחד בדבקות ותבערה לרבש"ע, רגע של 'עומד נוכח פני המלך', השכינה משבעת אותו ומתחננת אליו, "מה תגידו לו, שחולת אהבה אני" - שיגיד לו יתברך מחולת אהבת השכינה אליו, כנ"ל שיתלבש בצער השכינה שאינה נשפעת מהשי"ת, שהאדם יבקש ויזעק ויתחנן בעת הזאת על צער השכינה, שישנה בכל סוגי הקשיים

העיקר ותכלית הבריאה וכו', ואילו אם האדם עסוק עם הבעיה האישית שלו, הרי זה חוסר 'פרופורציה'.

וכדי להינצל מזה, אי אפשר להתחיל לעבוד על מדה זאת רק בעת צרה או ניסיון, אלא צריך האדם לשנות בקרבו את כל התפיסה על מטרת חייו, שיהיה ברור כי אנו נמצאים כאן רק בשביל ליחד קודשא בריך הוא ושכינתיה, לעשות מקום ודירה בתחתונים אליו יתברך, שיתגלה מלכותו בכל, ותו לא מיד, אין עוד תכלית בבריאה, ואין עוד משהו לעשות בעולם. צריכים לחזור על כך שוב ושוב אין ספור פעמים, עד שיכנסו הדברים עד תוכיות פנימיות נקודת הלב, מבלי שתישאר פניה אחת בנפשנו המנותקת מזה. עד כדי שכאשר יקרה לאדם משהו, יעלה לו מאליו וממילא ההתבוננות איך דבר זה קשור לתכלית הבריאה.

וכאשר נמצאים במקום רוחני כזה, אזי אפשר להתחיל להתפלל גם בכל עת צרה וניסיון על צער השכינה. ואם ניתן למצוא את הדמיון בין הצער שקרה, לצער הדומה לו בענין צער השכינה, הרי זה עוד יותר טוב. לדוגמא, חסרון בפרנסה נובע מחסרון פרנסה בשכינה, חסרון המשכת גילוי קודשא בריך הוא אצל שכינתיה, ובזה אינה מקבלת את השפע היומיומי שלה, ואזי מתפלל האדם על

למעלה מדין תורה, ואי אפשר לו לכוון דעתו לילך על פי דין תורה, כי חולת אהבת השי"ת הוא. אחד מהטענות הגדולים נגד תורת החסידות היה מסביב ענין זה, שיש מושג לחפש את רצון ה' שלמעלה מדין תורה, והוא כתוב בדברי רבינו כאן בצורה חריפה, ויתבאר להלן אי"ה מהי האמת מדה' לכך.

וזה היה פנחס, בקנאו את קנאת ה' יתברך, בראותו את שפלות השכינה, כמאמר הבעל שם טוב שכל מה שאדם רואה בעולם לצרכו הוא, וכאשר פנחס ראה שנעשה השפלה לשכינה הקדושה, נשיא מישראל נושא בת אומות העולם, שהיא היפך מצורתן של כלל ישראל והיפך כבוד הבורא בעולם, שפלות השכינה רח"ל, ונתפעל פנחס, והפקיר עצמו נגד הדין תורה, שאם היה שאלת חכם אם מוכרח להפקיר עצמו לילך בין כ"ד אלף ולהרוג את זמרי, לא היו מתירים לו. במעשה זה היתה סכנה מיוחדת לפינחס, שנכנס בין כ"ד אלף בני שבט שמעון שסבבו את אהלו של זמרי, ולכן פשוט שהיו אומרים לו שלא לעשות כן. אבל האמת היא שגם בכל מעשה רגיל של 'בועל ארמית' שההלכה היא 'קנאין פוגעין בו', הרי הכלל על פי הלכה הוא, שאם אדם מגיע לשאול במעשה כזה, אומרים לו לא להרוג, כי זהו כענין 'הלכה

והניסיונות, ולא יכוון על עצמו וחסרונו, שהאדם יודיע לרבש"ע מה חסר על ידי חסרונו, ולא את חסרונו, חסרון האדם היא השתקפות וראי בלבד לשכינה הקדושה.

הדבק בשכינה אין מגמתו על חסרונו אלא על צער השכינה

וזהו 'מאן דאית ביה יראה' שהוא הדביקות בשכינה, 'לית ביה חוסר' פירוש שהרי אינו חסר לנפשו כלום מכל, ואינו מגמתו על חסרונו כלל, הוא אינו עסוק בחסרון שלו, הוא אינו מתעניין בזה, שכל זה אינו שוה לו נגד חסרון השכינה, בקנאו את קנאתה, וכל העולם כולו אינו נחשב לו כלום נגד הצער, ומגודל הקנאה בצער השכינה, עד שכלו כל כוחותיו ואינו יכול לסבול, וכשהוא בבחינה ומדרגה כזו, אזי - ויותר טוב לו אלף אלפי רבוא פעמים מיתתו מחייו, ומה לו לזה להפקיר עצמו לגמרי בלי שום כוונת ריוח והנאה עצמיים, ולמסור נפשו על קדושת שמו, שהרי נחת רוח הוא לפניו בתכלית האהבה בתענוגים.

'קנאות פינחס' - דביקות בשכינה למעלה מדין תורה

ובהיות האדם בכח זה אינו נאחו כלל בשרשי הדינים, והוא

ועצה וחשוב, וזהו הפירוש קנאין פוגעין בו, ועל כן זכה וזיכה את הרבים בהתאחדות כלל ישראל כאיש אחד בלב אחד, עכ"ל. כל עוד שהאדם עסוק בחשבונות האם עדיף שימות בשביל לעצור את המגיפה או לא, אומרים לו שלא יפגע. רק פינחס 'שלא היה לו בזה שום המלכה ועצה' יכול היה לקנאות קנאת ה', הוא היה במקום כזה שנתאחד לגמרי עם השכינה מבלי שום פירוד¹.

ענין המתקת הדינים, להביא את הדינים לתכליתם

וזהו "ויפלא" 'שעשה פליאה עם קונו', פירוש פליאה לשון דיינא - הדינים הנקראים "פליאים" (שמות כה, כב), ועשה דין אחר מחמת חולת אהבת השי"ת, ואופן זה הוא המתקת הדינים.

ונבאר ענין המתקת הדינים, 'דינים' הם כוחות של הגבלה וצמצום, כל

ואין מורין כן'. ועניין זה מבואר טובא ללומד בעיון את סוגיית וגדרי ההלכה של 'קנאין פוגעין בו', אשר הגדרתה מופלאת מאד, וזהו בבחינה מסויימת 'ציאה מן הגדרים' של גדרי ההלכה הרגילים, כאשר האדם שואל אומרים לו שלא לעשות כן, אבל קנאי העושה זאת מעצמו, הוא צריך לעשות את זאת, ועושה נכון, 'קנאין פוגעין בו'. ויש להגדיר 'פשרה' זו, שהרי זו הלכה ואינה הלכה.

ומבאר רבינו: אבל פנחס לא יכול לסבול לעמוד על חייו, ולא עלתה על דעתו הד"ת מגודל קנאת שפלות השכינה. וכדברי השם משמואל (פרע"ג ד"ה עלת): 'פינחס במה שקיבץ כל כחות נפשו ומסר עצמו על קידוש השם, אין הפירוש ששקל וחשב לבכר את קידוש השם על מעלת נפשו, אלא שכל כך התעצמו בו כל כחות נפשו בקנאת ה', עד שלא זכר כלל מה יהיה ממנו אם ייהרג או ישאר בחיים, בלי שום המלכה

ג. וממילא מובן שאין אפשרות ללמוד 'פרי הארץ' ולילך להשתמש בענין זה למעשה, כי כל שיש לאדם שיקולים סביב זה, הרי אין זה שייך אליו כלל וכלל. רק כאשר האדם כל כך עסוק כל חייו אך ורק בכבוד השכינה וכבוד ה', אזי הוא מתאחד עם השכינה ושייך לענין זה.

ונצרך זהירות גדולה בזה, כי אנשים משתמשים בקנאות של פינחס ב'שיטה', ויש לדעת כי 'שיטה' של קנאות היא היפך הקנאות, כל המושג של קנאות פינחס היה שזה לא היה 'שיטה'. וכמ"ש בספרים על הכתוב 'ויקח רמח בידו', ומבואר בגמ' לדייק שלא היה לו רמח לפני כן. אבל ישנם כאלו שמיד בקומם משנתם יש להם רומח בידם, ומחפשים רק את מי צריך היום לדקור. אבל פינחס, רק אחר שפרצה הקנאות מפנימיות נפשו, אז הלך ליקח את הרומח.

שיקח את כח הדין ויעמידו ויחזירו למה שהוא נועד, כאשר יתעורר על מה שהוא צריך להתעורר וכדו'.

ואפשר לתת משל לכך מצינור המיועד להיות מוליך מים שיזרמו דרכו, והרי הוא כלי מצומצם המיועד להמשכת השפעה של חסד באופן מסויים. אכן אם הצינור התנתק ממקומו והוא כעת מושלך על פני הארץ, הרי הוא יכול כעת רק להזיק בכמה וכמה אופנים, אם מצד שנתקלים בו אם מצד שבאים בני אדם ומרביצים על ידו, צועקים למישהו באוזן על ידו, וכו'. וכל זה אינו אלא תוצאה מכך שיש כאן צינור שאינו ממלא את תפקידו, ועל ידי זה הוא מגיע להיות כלי משחית. והרי העצה היא פשוט להתקין אותו במקומו, לחברו לזרם המים, ואזי לא רק שלא יזיק, אלא יועיל ויביא שפע מים. וכמו"כ כוחות הדין שמסביב האדם, מיועדים להרימו ולהגבילו ממילי דעלמא, כל חד לחד שיעורא דיליה, כל אחד צריך גדרים וסייגים לפי דרגתו, וכאשר יקבל אותם האדם למען המטרה שלשמה נבראו, הרי זה נהיה דין ממותק.

ופנחם לקח את כח הדין החמור כל כך, שלקח רומח ודקר, בשביל לשמור על כלל ישראל שלא ימותו במגיפה, ובזה השיב את הדין למקומו. ועשה זאת לכבוד ה', "בקנאו את קנאתי", הוא מסר את עצמו

דבר שנמצא בעולם מוכרח את כח הדין, כל שולחן וכסא וכו' נמדד והוגבל גדלו ארכו רחבו וגבהו וכדו' עוד לפני שהתחילו לעשותו, והרי שכח הדין אינו כח רע. ועל אחת כמה וכמה כוחות הדין של מעלה, שלכתחלה לא נועדו אלא למען הבא את האדם לתכלית הטובה.

אבל כאשר כוחות הדין העליונים אינם מגיעים ליעדם, ואינם מבצעים את תכניתם, אז הם נהיים כחות מזיקים, ועושים מגיפות ויסורים ושאר מרעין בישין. והיינו על דרך הכתוב "כי כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה וגו', כן יהיה דברי אשר יצא מפיו, לא ישוב אלי ריקם, כי אם עשה את אשר חפצתי והצליח אשר שלחתי" (ישעיה נה יא-יב), אשר כל כח שיצא מאת ה' לפעול איזו פעולה, מוכרח הוא לפעול את פעולתו בכל אופן. ולכן אם ירד כח הדין מלמעלה, הרי הוא חייב לבצע את שליחותו, וכל עוד שאינו מבצע את שליחותו, הרי הוא מסתובב בעולם ומכה. ולכן אדם שיש לו קושי מסויים, הרי זה מורה שיש איזו שליחות של מדת הדין עליו, ולא יסייע לו מאומה אם ינסה להתחמק מזה, כי כח הדין דבוק בו, ואם יפתור בעיה זו תצוץ פתאום בעיה אחרת. וכך יוכל הדבר להימשך עוד ועוד ח"ו, עד שיעשה האדם 'המתקת הדינים'. דהיינו,

שהתפלל נובעת מלבו ומדבר בלי שום עיכוב - שהוא סרנא שהוא מרפה, כמבואר בזוהר רעיא מהימנא פנחס (דף רכח).

ומבאר רבינו בהנ"ל ב' יסודות נפלאים ומתוקים עד מאד, א' 'שגורה בפי' היינו הלבשת שכינה במתפלל, ואזי הוא מדבר באופן ממילא, וענין זה מבואר גם בעבודת ישראל (מאורע) ובשפת אמת (ואתמנן מל"ה) וז"ל: 'מי שזוכה לבא לבחינת התפלה לשפוך שיח נוכח פני ה', אין תפלתו בוודאי רק לשם שמים, ואף הבקשה שצריך לו אינו זוכר כלל, רק השם יתברך מזמין בפיו לבקש הצריך לו, וז"ש ומה' מענה לשון', עכ"ל. כי מאחר שמתבטל לגמרי אינו צריך לחשוב מה לומר, כי מרוב ביטולו, השכינה מדברת דרכו לרבש"ע. הרבש"ע קבע שהשכינה מדברת אליו דרך כלל ישראל שהם אברי השכינה, וכאשר 'שגורה תפלתי בפי' הרי זה סימן מובהק שהגיע למקום שנתחבר כל כך עם השכינה, עם צער השכינה שעל ידי החולה, עד שמתפלל את תפלת השכינה, ומתפלתה 'יודע אני שהוא מקובל'.

ויסוד זה מבואר בכמה ספרים מבלי לבאר ש'שגורה' היא מלשון שליחות. בתולדות יעקב יוסף (פוליוס) כתב, וז"ל: 'להבין מהו אם שגורה תפלתו בפיו, נ"ל דאיתא בתיקונים (מח) "אם תשכבון

למען השכינה בלי חשבון ושיקול דין, ואז הפסיקה המגיפה. וזהו 'שעשה פלילות - שהוא דין - עם קונו', שהשיב את הדין למקומו להקב"ה.

שגורה תפלתי בפי - שהשכינה מתלבשת בתפלתו

ואדם המתפלל באופן זה נענה על תפלתו, שהרי הדין נמתק. כאשר יש לאדם הפרטי דין המתבטא בחסר שיש לו, והוא עושה שהדין יבוא למה שנועד, שהשכינה פונה אלינו בזה שנודיע להקב"ה שהיא חולת אהבה, אזי הדין מגיע לשרשו ונמתק, ותבוא הישועה, כי אדם האומר לשכינה 'עשיתי שליחותך', אזי שליחות השכינה באה לפתרונה ולייעודה.

וזהו (נכסות לה) 'אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו לו מנין אתה יודע, אמר להם אם שגורה תפלתי בפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף', ומה שאמר **אם 'שגורה' תפלתי בפי וכו',** ופירוש 'שגורה' הפירוש הפנימי בזה שהוא לשון שליחות, כמו שגרני אליך, כי תפלת פיו הוא שליח מהשכינה מפני היותו אבר מהשכינה, וצריך להתלבש בשכינה ולהתפלל תפלתה אצל השי"ת. וזהו הסימן שנתן רש"י ז"ל על לשון שגורה תפלתי -

בכח האין סוף, שזה יהיה חולה והצדיק יתפלל עליו ויעתר בתפילתו. והוא שהקב"ה מתאווה לתפילתן של צדיקים, שעל ידי התפלה הצדיק מתדבק בהבורא יתעלה, וזה תענוגו של מקום שהצדיק עולה ומתדבק בו.

ואיתא בספרים הטעם שאנו רואים שלפעמים באים שני בני אדם ואוהבים זה את זה מאוד, גם שלא היו מכירים זה את זה מקודם, כי אם עתה מקרוב באו ונתוועדו יחד, ושניהם דבקו יחדיו באהבה רבה. והטעם, מחמת שהיו שכנים זה אצל זה בשיבתם בגן עדן יחד, ועתה בבואם להדדי נתעורר בהם אהבה הישנה שהיה בהם בגן עדן. וזהו שאמר רבי חנינא בן דוסא 'אם תפילתי שגורה', רצה לומר התפילה הזאת שאני מתפלל עתה היא שגורה בפי כמו דבר הרגיל שהורגל בה כבר, ומה הוא ההרגל, היינו מה שהזכרנו לעיל, שהיה הדבר הזה והתפילה הזאת והצדיק היו כולם בכח האין סוף, על דרך שני צדיקים שאוהבים זה את זה מחמת שהיו ביחד, 'בידוע שהיא מקובלת', מחמת שכבר היה בכח האין סוף ברוך הוא ואין השתנות לפניו חלילה, [ולכן היא שגורה בפיו, כי היא מכיר תפלה זו מכבר, מהתכנית המקורית של הבריאה]. ואם אין תפילתי שגורה בפי, נמצא לא היתה התפילה הזאת בכח האין סוף, רק האדם מעצמו

בין שפתיים" (תהלים סט, יד) אל תיקרי אם אלא אם וכו', וכן מפורש שם (קל). בכח גדול שנכנס לפני ולפנים, אם נתכוון להשכינה סם חיים יצא לקראתו וכו', וכמו שכ' שם בסמוך (תיק"ו מה). מפסוק (ע' נחמ"ט כד, טו) "עודנו מדבר והנה רבקה יוצאת" שהיא השכינה וכו', יעו"ש. ובה תבין אם שגורה תפלתו, שהוא השכינה, בפיו, שנק' תפלה, כמ"ש "ואני תפלה" (תהלים קט, ד), יודע שסם חיים יוצא לקראתו וכו', עכ"ל.

ובנועם אלימלך (ר"ש פרש"י וי"ט) כתב, וז"ל: 'לכאורה מלת שגורה בפי אינו מובן, היה לו לומר אם תפילתי יוצא מפיו בלי גמגום בידוע שהיא מקובלת. אך הענין הוא, דהנה לכאורה יש להבין הסיבה הזאת שהצדיק מתפלל על החולה והוא מתרפא, ונראה הדבר כמו השתנות חלילה אצל הבורא האחד הפשוט האמיתי, וחלילה לחשוב ולומר כך. [מאחר שהקב"ה רוצה שפלוני יהיה חולה, איך ע"י התפלה משתנה, הרי הקב"ה הוא אחד הפשוט שאין בו שום שינוי ח"ו]. אך הענין, דהנה כל העולמות וכל הנבראים היו מתחילה קודם בריאת העולם בכח אין סוף ברוך הוא, ואחר כך כשעלה ברצונו הפשוט לבוראם הוציאם מכח אל הפועל, וכל מה שיהיה הוא שהיה בכח האין סוף ברוך הוא וברוך שמו. ונמצא אין כאן שום השתנות, כי כל זאת היה

בתפלתו, אלא הוא חסרון עמוק וקדום יותר בנפשו, וזהו שאמרו שהחסרון הוא בריאה שהוא מאיברי הנשימה. כי בשביל להיות בתפלה איבר מהשכינה, צריך כבר לפני כן לחיות את כל חיותו ונשימתו עבור השכינה, ו'הסירכא' הוא בחסרון הרגשה זו בנשמת רוח חייו, ולא במוצאות הפה שבתפלה. כי רק כאשר "כל הנשמה תהלל ק-ה", "כל נשימה ונשימה", נקודת החיים שלו היא עבור הקב"ה, אזי שייך שיהיה תפלתו שגורה בפיו.

ובהגהות מהרצ"א (לפעל סגמי יסעכר) כתב על דברי זוהר אלו, וז"ל: 'המבין יבין אשר בגלות החל הזה התיירו פרושים את הסירכא העוברת על ידי מיעוץ ומשמוש, באמרם שהוא רק הפשטת הליחות', דכתב הרמ"א (יו"ד סי' ל"ט סעיף י"ג) 'ויש מתירין למשמש בסרכות ולמעך בהם, ואומרים שסרכא אם ימעך אדם בה כל היום לא תנתק, ולכן כל מקום שיתמעך תולין להקל ואומרים שאינו סרכא אלא ריר בעלמא', ומקור הדברים ממר יעקב גאון (טור שס). 'והבן הדבר לענין התפלה', עכ"ל. ונראה הפי', שכאשר אין התפלה שגורה בפי האדם, צריך הוא לכסס מעט, ואם

הוא מתפלל, 'בידוע שהוא מטורף', עכ"ל. והוא ע"ד יסוד הנ"ל, שכאשר התפלה היתה בכח הא"ס, דהיינו לא מכח האדם עצמו, זהו שגורה.

אין תפלתו שגורה בפי - בחי' סירכא, ועניינו בעבודה

ועוד יסוד מביא רבינו מהזוהר הקדוש, שאם התפלה אינה שגורה בפיו, הוא מחמת שיש מעכב וסירכא שהוא אחד מהטריפות. וסירכא היינו שיוצא כמין ליחה מהריאה ומתחברת לצלעות, ואחר השחיטה בודקים אם לא נדבקה סירכא מן הריאה לצלעות, שהוא אחד מהטריפות. ולכאור' צ"ב, מה שייכות יש בין מה שאין האדם מצליח להוציא את התפלה מה' מוצאות פיו, אל סירכא שהיא בריאה, והרי אין זה באותו המקום כלל.

וי"ף בזה, כי אדם הלומד דברי רבינו שכאשר האדם עומד לפני המלך הרי הוא נעשה בטל לשכינה, אזי אם כאשר הוא נעמד להתפלל שמונה עשרה הרי הוא רואה שאינו במדרגה זו, בטוח הוא אדם זה שהחסרון הוא בתפלתו. ועל כך מבאר רבינו בשם הזוה"ק שהחסרון אינו רק

ד. בפרי צדיק (וישב ג, מצורע ה, שלח ה, בלק ב, עקב יד) מביא שהרבי ר' אלימלך ביאר ששגורה הוא מלשון שליחות, שלח השי"ת התפלה בפיו, וכדברי רבינו, אבל ליתא בנועם אלימלך, ואכן בפר' בלק ועקב כתב 'אומרים בשם הרר"א', אבל בפר' שלח כ' דאיתא כן בנועם אלימלך.

הכיפורים שהוא המתקת הדינין (ווי"ק ס"ג קב), וזהו (ש"ש ד, ג) "כחוט השני שפתותיך" כידוע, והוא 'אם שגורה תפלתי בפי' וכו', דהיינו המתקת הדינים כנ"ל, שהוא מטרת הדין והחזרתו לרבש"ע, להודיע אליו יתברך שהשכינה 'חולת אהבה', שעי"ז חוזרת השליחות אצל הבעלים ומגיע הדין ליעדו.

וזהו דרשה דכהן בעל מום פסול שלומדים זאת מפסוק "הנני נותן לך" וכו', ופריך והא ב' כתיב, והוא מקום שאי אפשר להיות בו שבירה, שאות ו' שלם ואין בו שבירה וכנ"ל, משא"כ הכא מדת המלכות חסר ופגום שלוחא דשכינה הוא, ומשני ו' דשלום קמיע שהוא ו' זעירא, והיא בחי' ו' במדרגה תחתונה יותר, בחי' יסוד דמלכות, ששם יש קטיעא וחסרון, ושם יש ענין התפלה והבקשה ושאר דברים השייכים למדת המלכות.

העיקוב יורד עי"ז, הרי זה סימן שאינו סירכא [לפי מדרגת דורינן].

השכינה היתה באות ה' ולא באות ו'
והנה מבואר בזהר (ס"א רמז:) על פסוק הנאמר ברחב הזונה (יהושע ג, יב) "ונתתם לי אות אמת", שבקשה סימנא דמשה שהוא ו', משה רבינו מושרש בז"א, אות ו' שבשם הוי"ה, שהוא המשכה שלימה, שלא היה בה שבירה שהוא אמת, אמת גמורה כידוע, וזהו שאמרו חז"ל 'פני משה כפני חמה', כשמש שאינה כירח שיש בו חסרון, והשיבו לה השלוחים, לא, כי עתה מת משה, וממשלת יהושע הוא, המושרש במדת המלכות, אות ה' אחרונה שבשם הוי"ה, ו'פני יהושע כפני לבנה' שיש בה חסרון ונצרך להמתיק הדינים, שהוא "את תקות החוט השני תקשרי" (שס, יט), כידוע מענין הלבנת לשון של זהורית ביום

'כל מעייני בך'

בסעודת יארצייט הרה"ק ר' שלמה מקרלין זצ"ל
בבית מדרש 'פני מנחם' ירושלים

פייפער, אלא להדבק בדרכיו ואמרותיו
ולהשתנות למעליותא.

'כל מעייני בך'

לְהַרְהֵק ר' שלמה מקארלין היתה
השפעה חזקה מאד, מסופר
שהבעל התניא שלח שני חסידים שישבתו
בשבת אצל רבי שלמה, מהתלהבותו
במשך כל השבת הם לא התפעלו, הם
כבר ראו דברים כאלו, אבל בעת סעודה
שלישית אמר רבי שלמה: 'כל מעייני בך'
- 'מיין אלע קוועלען איז אין דיר', [ויש
גירסא: 'מיט דיר אין דיר און דאך דיר'].
התרגום של 'מעין' באידיש זהו 'קוואל',
אבל יש עוד משמעות באידיש ל'קוועלען',
והוא מלשון של רצון הנאה ותענוג, והוא
פירש 'כל מעייני בך', שכל רצונותיי
ותענוגיי הינם בה', ומאמרה זו נתפעלו
החסידים עד מאד כמה וכמה ימים. כאשר
חזרו לרבם הבעל התניא, שאלו אותו
למה כששמעו אימרה זו נתפעלו כל כך,

הגה"צ ר' משה מידנער זצ"ל היה נוהג
לספר סיפורי חסידים כל מוצאי
שבת, והיה מסיים בענוותנות: 'ומי אני,
אני' שייקה פייפער' [שייקה הצפצפן].
כוונתו היתה למעשה הידוע, שפעם הגיע
אחד לרב, שאל אותו הרב: 'מי אתה',
השיב האדם: 'שמעתם מהנודע ביהודה',
אמר הרב: 'בוודאי', שוב שאל האיש:
'ומר' עקיבא אייגר גם שמעתם', אמר הרב:
'בוודאי', וכך הוסיף ושאל על עוד כמה
מגדולי הדורות, עד ששאל אותו הרב: 'וכי
אתה נכד של כל גדולי דורות אלו', ענה
האיש: 'אינני נכד של אף אחד מהם, אני
שייקה פייפער...'.
אנו יושבים בסעודת הילולא של הרה"ק
ר' שלמה מקרלין זי"ע, נתגלגל הדבר
משמים שאף אנו נשב בסעודה ההילולא
שלו, לא התאספנו כאן לאכול ולשתות
ולהישאר כמות שאנו, לדבר על צדיק
וקדוש זה ולסיים: 'ומי אני, אני שייקה

מר' שלמה מקרלין 'אולי בכל זאת יש ה' אינם נותנים לי מנוחה, ומחריבים לי כל טעם בעולם הזה.

ונמצא שבעל ההילולא ביכולתו לרומם שני חסידי מעלה, שיתלהבו כמה ימים מכך שכל התענוגים הינם בה', ומאידך ביכולתו לפעול על הנמצא בשאול תחתית, להוציא ממנו את תענוגו מעולם הזה, על ידי שאומר לו 'אולי בכל זאת יש ה'.

אנו עומדים בשנת תשפ"ג, הרבה שנים אחר פטירתו, ואנו איננו ב"ה בשאול תחתית כאותו מומר, אבל גם לא מרוממים כאותם שני חסידים, אבל אנו צריכים לקבל ולקלוט את שני הכוחות של הרה"ק ר' שלמה מקרלין - 'הרי יש את ה', ו'כל מעיני בך'. וזהו מהות יום היארצייט, להכניס איזה דיבור של הצדיק בלב פנימה, באופן שישנה את האדם. זה ש'בכל זאת יש בורא עולם' צריך לשנות את תענוגי האדם, וזה שייך לכל אחד ואחד בענייני העולם הזה. ויושבי אוהל יש להם לשאול את עצמם, אמנם אנו אברכי כולל ועוסקים בלימוד התורה, אבל האם 'מעייני בך', האם מעיינותינו עסוקים בה'. וגם אלו העוסקים בכך ש'מעייני' יהיו 'בך', גם הם צריכים לשאול את עצמם וכי האם 'כל מעייני בך', 'כל מעייני בך' של הרה"ק ר' שלמה מקרלין צריך להיכנס לתוך תוכיותנו, שנכניס כל תענוגינו בה'.

ואילו הרבה פעמים שהם שומעים דברי חסידות ממנו אין זה פועל עליהם כל כך. השיב להם הבעל התניא: וכי מה החידוש, רבי שלמה מקארלין הוא גבוה טפח מעל הקרקע.

השפעתו לא היתה רק על אנשים מרוממים כחסידי הבעל התניא, אלא גם לאנשים פחותים, כפי שסיפר המשפיע ר' מגדל פוטרפס ז"ל, שהיה אחד שניסה להתקרב לבעל התניא, והוא שלח אותו להרה"ק ר' שלמה מקרלין, כאשר בא והמתין בחוץ, שמע איך שהרה"ק ר' שלמה אומר 'אבער אפשר פארט איז דא א גא-ט', 'אולי בכל זאת יש ה'', והוא לא הבין מה מתכוין רבי שלמה באמירתו. לימים נתפקר אותו אדם ויצא לתרבות רעה רח"ל, ויהי היום אחר פטירת בעל התניא, רצו ממשלת רוסיה לעשות כביש שיעבור על קברו של בעל התניא שבבית הקברות בהאדיטש, והתברר שאותו מומר הוא 'שר התחבורה' האחראי על כך, וחששו מאד שלא יועיל מאומה לדבר עמו לשנות את התוכנית, אבל אעפ"כ שלחו אליו אחד מהתלמידים, ולמרבה הפלא קיבל אותו, ואמר לו שברצונו לשבת עמו לסעודה, מיד כאשר נתיישב עמו אמר לו שהוא מבטל את הגזירה, והוסיף לאמר לו, הינך רואה שיש לי כל תענוגי עולם הזה, אבל דע לך שאין לי שום הנאה מזה, כי התיבות ששמעתי

מלשון גומרי, גחלים לזהטות, שביכולת לימוד הגמרא לשרוף כל רע. עכ"ד. וגם על זה קשה כנ"ל, שהרבה לומדי גמרא לא ראינו שנשרף הרע שבתוכם.

וי"ף ששני אימרות אלו מבארים זה את זה, גמרא הוא מלשון גומרא דייקא, גחלת כשלעצמה אינה מחממת שורפת ומאירה למרחוק, וכדי שהגחלת תשרוף, צריך לקרב את הדבר הנשרף לגחלת, או לנפח במפוח על הגחלת עד שתפרוץ ממנה אש אשר האש יכולה לשלוט למרחקים. וכמו כן הוא בגחלת הגמרא, כדי שהגמרא תשרוף את הרע שבלב, צריך ללמוד גמרא עם התלהבות דקדושה, באופן שיצית את הגחלת להיות שלהבת אש. ואלו שאין להם את כח ההתלהבות, יש להם לקרב את לבם ללימוד הגמרא, שהלימוד לא יהיה לידיעה בלבד, באופן שהם רחוקים מהגמרא, אלא בבחינת 'הניח לו גחלת על לבו [של עבד] ומת' (צ"ק מ.), שגחלת הגמרא תהיה מונחת קרוב לפנימיות לבם.

'ישים גחלים על מקום העלאי עד שישירף כל האיסור'

פרישת הגעלת כלים כתובה בפרשתן (פרי מטות), בהלכות הגעלת כלים לפסח (א"ח סי' מנא סי"ג) כתוב: 'כלי שיש בו טלאי, [כלי שנעשה בו חור, ושמו טלאי

וטוב להתעורר בשאלה זו, היכן נמצאים ומונחים 'כל מעיינינו' בצהרי יום חול פשוט, בדרך כלל אנו יושבים במקום הזה בעת רעוא דרעוין^ה, ונמצאים במצב של התעוררות מדברי רבינו שליט"א, ומה טוב להתעורר כאן בזה המקום, גם פעם בצהרי יום חול. [נצל חסידי קרלין כ"ב תמוז אינו יום חול, זה כמו שבת, והם נוהגים לברך בו שהחיינו כמו בל"ג בעומר, וכו', אבל אנו לא רגילים לשבת סעודה ביום זה].

גחלי עיון הגמרא שורפים כל רע שבלב
הרה"ק ר' שלמה מקרלין היה אומר, שלימוד סוגיא בעיון הראוי מביא ליראת שמים, כי 'האלקים עשה את האדם ישר', האדם נברא ביראת שמים טהורה, אלא שהוא מסתבך על ידי 'והמה בקשו חשבונות', אבל על ידי שאדם מעיין בסוגיא וראשו תפוס בה, אזי מוחו מתיישר בחזרה, ושוב יש לו את היראת שמים של האדם ישר. עכ"ד. ולכאורה הרי לפעמים רואים יהודי שמתייגע בסוגיא אחר סוגיא, ואין בוער בלבו יראת שמים.

אכן יש עוד אימרה מהרה"ק ר' שלמה מקרלין [רבינו שליט"א הזכיר זאת כאן בחנוכה האי שתא], ש'גמרא' הוא

מסופר שפעם נסע במרכבה והיא התחילה ליפול במדרון ההר, ומפחד הסכנה שתתהפך העגלה הפסיק לרגע מדביקותו לפי גודל מדרגתו. לאחר מכן חיפש רבי שלמה כפרה על כך, ומסר נפשו למיתה בעבור זאת, שהלך למקום הגבול שיורים למוות במי שהולך שם, ובעברו שם נשאר בדבקותו בלי להפסיק, כדי לכפר על מעשה הנ"ל. צדיקים הסמיכו על כך את הכתוב (מלכים ג, כ) 'אשרי אדם לא יחשב ה' לו עון', אשרי האדם, שזה שהפסיק רגע אחד מדביקות בבורא, כבר נחשב אצלו לעון. אין לנו השגה בהשגות גדולות כאלו, אבל צריך ללמוד מזה דבר מה לאנשים כערכינו.

הרבה פעמים אברך חושב שכוחותיו חלשים ונמוכים, ואמר על כך הרה"ק ר' שלמה מקרלין 'להודיע לבני האדם גבורותיו' (מלכים קמ"ז), תגידו לאברך את כחותיו הגדולים, תגידו לבני האדם את הגבורות שלהם. עכ"ד.

ולכאורה מי שמבין בפשטות, תמה על כך, כי דבריו אלו סותרים מה שמובא בהנהגותיו הנדפסות בספר שמע שלמה¹, 'בעמדו בבוקר ואומר 'מודה אני

מעל החור והמשיכו להשתמש בו], אם קדמה בליעת האיסור לטלאי, ישים גחלים על מקום הטלאי עד שישרף גוף האיסור אם ישנו, [כלומר שאם היה שם חמץ בעין, הרי הוא נשרף מזה], ואחר כך מגעיל כל הכלי'.

'האֱלֹקִים עשה את האדם ישר', נשמה שנתת בי טהורה היא, נפש ישראלית היא טובה ונקיה, אבל במשך ימי חיינו קנינו מבקשת החשבונות רבים כל מיני טלאים מענייני דעלמא, אדם ראה ושמע וחשב כל מיני דברים וזה נדבק עליו, [ובשפת ספרי החינוך של דורנו קוראים לכך 'בנק החוויות' של נפש האדם], עד שהוא כבר בבחינת 'כלי שיש בו טלאי', ולזה אין די בהגעלת הכלי, אין די בעצם לימוד סוגיא בגמרא, אלא ישים גחלים על מקום הטלאי עד שישרף גוף האיסור, צריך לחבר להביא ולהכניס את הסוגיא לתוך פנימיות הלב, רק כך נשרף שאור שבעיסה היושב במפתני הלב, זהו גחלי וגומרי דגמרא השורפים כל רע.

'להודיע לבני האדם גבורותיו'

אין לנו השגה בהרה"ק ר' שלמה מקרלין זצ"ל ובמה שתבע מעצמו, אבל

1. לנו חסידי גור יש שייכות מיוחדת עם הנהגות אלו, וכפי שכותב המדפיס של הספר שמע שלמה (תרפ"ח), שלא היה ברור לו שהנהגות אלו הינם מר' שלמה קרלינר, וחופץ מהכתב יד שמצא אצל אחד, מצא עוד כתב יד של הנהגות אלו שהיה אצל רבינו החידושי הרי"מ,

עצמו ידע את הכוחות שיש לו. אדם חושב שאין לו כוח, אבל רבי שלמה מלמד אותו שהרי בין כה וכה אין לו שום כח עצמי, וכל כוחותיו הינם אך ורק כח ה', אם כן אין ביכולתו להגביל על מה יש לו כח ומה אין לו כח, הרי אין זה הכח שלך בכלל, וא"כ אין ביכולתך להגביל זאת בכלל, האדם כביכול מגביל את כח ה' באמרו שאינו יכול ואין לו כח.

א גחלי הגמרא הבוררים הם שלנו, ולא הכוחות ללמוד הם שלנו, הכל מאתו יתברך, יש איזו נקודה דקה של בחירה, שאף אחד אינו יודע איפה זה, דק שבדק שבדק, והשאר בין כה וכה לא שלנו, אם כן אין לנו אפשרות להגביל את זאת, יש לנו כוחות בלי שיעור עד היכן אנו יכולים להגיע.

שלא יהא ליבך חלוק על המקום

פפעים אדם חושב ומרגיש שאילו ה' היה מעמיד אותו במצב אחר, במשפחה אחרת, עם חברותא אחר, וכו' הוא היה יכול להיות יותר טוב. מסופר שפעם אמר הרה"ק ר' שלמה מקרלין אחרי יו"כ, שביכולתו לומר לכל אחד מתלמידיו מה ביקש ביו"כ. ועל אחד

יכוון למסור גופו ונשמתו להשי"ת, וימליך אותו על כל אבר ואבר, ואחר כך יטול ידיו ויכוון שאין בו מציאות זולת חיות השם יתברך, ואם יצויר חס ושלום העדר שפעו יתברך יתבטל מציאותו, ושורש חיות שלו הוא למעלה דבוק בו ויכלול כל בחינת חיות שיש בו בבחינת חיות שיש בשורש נשמתו, ויחשוב שבמים יש גם כן חיותו יתברך, ואם לא, יבוטל מציאותו, וחיות זה יקשור בשורש הרומז למים טהורים המטהרים ויכוון לקשור חיותו בשורש חיות של המים, וכו', עכ"ל. וא"כ אין אומרים לו שיש לו כוחות גדולים, 'להודיע לבני האדם גבורותיו', וכי איזה כח יש לו, הרי אין לו שום כח.

אא שכוונה עמוקה ישנה באימרת 'להודיע לבני האדם גבורותיו' שאברך צריך לדעת את מעלת גדולת כוחותיו, בפשטות לומדים שהפירוש הפשוט בכתוב הוא להודיע לבני האדם את גבורות ה', והרה"ק ר' שלמה מקרלין שינה בדבריו את הפירוש, שצריכים להודיע לבני האדם את הגבורות שלהם. אבל אין זה כך, אלא בהיפך הגמור, 'להודיע לבני האדם גבורותיו' הוא להודיע לו גבורות ה', ומזה

ונכנס 'לאדמו"ר מגור שליט"א'- האמרי אמת, ואמר לו האמרי אמת שידוע שהיו הנהגות כאלו בכתבי החידושי הרי"מ ונעלמו. ונמצא שהנהגות אלו היו אצל רבינו החידושי הרי"מ, ורבינו האמרי אמת גם כן נתעסק בזה, יש לנו שייכות לכך כבר מהדורות הקודמים.

המקום שהוא נמצא בו, הן התורה והן כוחותיו, אזי הוא מגיע למצב שהוא אינו מוגבל בשום דבר, ויכול להתעלות ולהתרומם מאד.

כשיושבים בסעודת יארצייט צריך לנסות להדבק בצדיק ובתורתו, ולצאת מהיארצייט עם אמרותיו שילהיבו אותנו ויבערו בנו, שלא יהיה הרה"ק ר' שלמה מקרלין בשמי שמיא ואנו 'שייקה פייפער', אלא שידבק בנו משהו מ'כל מעיני בך' שלו בזמנים הטובים שלנו, ומשהו מכך ש'בכל זאת יש ה' בדקות הקשות שלנו, עדי נזכה באמת שיהיה 'כל מעייני בך'.

מתלמידיו אמר שהוא ביקש שיהיה לו את כל המצטרך לו, בשביל שיהיה לו מנוחה ושלוה לעבוד את ה'. ואמר לו רבי שלמה: 'מי אמר לך שה' מבקש את התורה והתפלה שלך, אולי ה' מבקש את האנחה שלך מכך שאין הולך כדבעי, ומכך שאינו יכול'. וכמו"כ אמר על דברי חז"ל 'שלא יהא לבך חלוק על המקום', שהאדם לא יהיה לו טענות על ה' שהעמיד אותו במקום ומצב שבו הוא נמצא, ה' רוצה מאתך את העבודה ממקום זה.

וב אמרות אלו מובילים לנקודה אחת, שכאשר אדם יודע שהכל מה', הן

לזכר עולם יהיה צדיק

לדגל יומא דהילולא קדישא

ביום כ"ב תמוז

של הרה"ק רבי שלמה מקארלין הי"ד זצוק"ל

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל